

Projekt unifikacji kościoła w Anglii.

Odbędzie się wspólna konferencja z przedstawicielami wyznania rzymsko-katolickiego.

Londyn, 27 grudnia (PAT.) Arcybiskup canterburyjski wystosował pismo do arcybiskupa metropolitalnego unji angielskiej, w którym powołuje się na cały szereg konferencji i dyskusji, odbytych od czasu wydania odezwy na zjeździe w Lameth w r. 1920, traktującej o ponownym zjednoczeniu kościoła angielskiego. Arcybiskup canterburyjski zwraca w piśmie tę uwagę na szkodliwość rozczłonkowania kościoła w Anglii i przypomina, że wezwanie z Lameth przyjęte było w bardzo życzliwie na kontynencie i zagranicą. Na wezwanie to kościół szwedzki odpowiedział wystosowaniem zaproszenia do biskupów szwedzkich w katedrze w Upsali. Wschodni kościół ortodoksyjny

przystąpił do Lameth specjalną delegacją, a synod Sw. w Konstantynopolu oświadczył, że uważa, że obrządek angielski nie różni się niczem od obrządku rzymsko-katolickiego i ormiańskiego. Te deklaracje potwierdził również patriarcha jerozolimski i kościół na Cyprze. W piśmie arcybiskupa canterburyjskiego znajduje się również uwaga o konferencji, odbytej w tej sprawie w miejscowości Malines, pod przewodnictwem kardynała Mercier, przedstawicieli kościoła rzymsko-katolickiego. W związku z tem arcybiskup zaznacza, że w Malines odbyto już trzy konferencje, i że dziś jeszcze trudno jest powiedzieć cokolwiek o ostatecznych ich rezultatach. Jakkolwiek w sprawie tej nie powzięto

jeszcze dalszych określonych kroków, to jednak zdaje się być pewne, że zwołane zostaną dalsze konferencje.

Londyn, 27 grudnia (PAT.) List pasterski arcybiskupa canterburyjskiego w sprawie konferencji, zwołanej w przedmiocie zjednoczenia kościoła Anglii, wywołał w poszczególnych związkach religijnych niesłychane wrażenie. W kołach tych szczególne wrażenie budzi fakt konferencji przedstawicieli kościoła angielskiego z przedstawicielami kościoła rzymsko-katolickiego w Malines.

O zjednoczenie kościołów chrześcijańskich.

Londyn, 27 grudnia (PAT.) Ruch

na rzecz unifikacji kościoła w Anglii znalazł bardzo przewidywany odzew w sferach wolnego kościoła w Anglii. W sferach tych utrwała się wiara, że ciężkie warunki, jakie przeżywa świat, mogą być znacznie złagodzone, a nawet łatwiej uregulowane, jeśli na sprawy te świat spoglądać będzie bardziej z punktu widzenia chrześcijańskiego. Ten ideał można osiągnąć przez zjednoczenie kościołów chrześcijańskich w ogóle. Jednak w tych samych sferach wskazuje na ogromne trudności, jakie napotyka sprawa zjednoczenia kościoła w Anglii ze strony zarówno nonkonformistów, jak i kościoła rzymsko-katolickiego.

Nareszcie Skarb nie będzie okradany.

Wszystkie zaległości podatkowe od 1 stycznia będą zwaloryzowane.

Warszawa, 27 stycznia (PAT.) — Ministerstwo skarbu zwraca uwagę wszystkim płatnikom, że zaległości i należne daniny publiczne będą od 1 stycznia 1924 r. zwaloryzowane. W interesie zatem płatników leży, aby wszystkie zaległości i wymienione już podatki państwowe z dodatkiem komunalnym wyrównano jeszcze przed 31 grudnia 1923 r. Waloryzacja będzie polegać na tem, iż wszystkie podatki zaległe z lat poprzednich będą przeliczone na franki złote i pobierane według kursu franka złotego w dniu zapłaty.

Z dniem 1 stycznia 1924 r. kończy się więc okres, w którym płatnicy podatków zarabiali na uchylaniu się od ich uiszczenia w ustawowym terminie płatności. Przeciwnie, wytworzy się obecnie stan odwrotny — będą zarabiał ci, którzy podatki zapłacą nawet przed ustawowym terminem płatności w formie zaliczek. Zaliczki takie będą przyjmowały kasy skarbowe od 1 stycznia 1924 r., a wpłacane sumy przerahowane będą na franki złote według kursu dnia zapłaty.

Pięciolecie wyzwolenia Poznania

Poznań, 27 grudnia (PAT) Dnia 27 b. m. obchodzone w Poznaniu rocznicę 5-tych rocznicę wyzwolenia Poznania z pod jarzma pruskiego. Miasto było bogato udekorowane. W kościołach odprawiano były nabożeństwa. Na

uroczystość złożyły się następująco: defilada wojskowa, pochód stowarzyszeń i zrzeseń przed ratuszem, a wieczorem w obu teatrach miejskich uroczyste przedstawienia.

Turcja a Polska.

W Poznaniu powstało polsko-tureckie stowarzyszenie.

Poznań, 27 grudnia (PAT) — W pierwszej połowie grudnia r. b. powstało tu polsko-tureckie stowarzyszenie, którego zadaniem jest nawiązanie między Polską a Turcją stosunków społeczno-gospodarczych. Stowarzyszenie to jest niejako symbolem wznowienia między obu państwami przyjaźni, zapoczątkowanej w roku 1699 umową w Karłowicach, podpisaną przez ówczesnego wojewodę poznańskiego, Stanisła-

wa Małachowskiego, a zatwierdzonej obecnie traktatem lozańskim.

W dniu 6 stycznia 1924 roku urzędująca stowarzyszenie uroczystą akademią, a w pierwszej połowie lutego organizuje wycieczkę do Turcji. Stowarzyszenie wysłało do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i do Kemala pąszy depesze, zawiadamiające o zorganizowaniu się stowarzyszenia.

Opłakane położenie Gdańska.

Liczba bezrobotnych coraz większa.

Gdańsk, 27 grudnia (PAT). Liczba bezrobotnych w Gdańsku zwiększa się z każdym tygodniem. W sierpniu r. b. stan na rynku pracy był bardzo korzystny. Pogorszył się natomiast niezwłocznie po zaprowadzeniu wypłat zarobków, obliczonych w markach zło-

tych. Z końcem list pada liczba bezrobotnych w samym mieście Gdańsku wynosiła 8342 osób, a na obszarze całego wolnego miasta Gdańska wynosiła 5.600. Liczba ta wzrasta w dalszym ciągu.

W obliczu konfliktu angielsko-sowieckiego.

Afganistan — punktem spornym.

Londyn, 27 grudnia (AW) „Manchester Guardian” w wywiadzie z Czi-czerinem wyraża obawę, że powikłania angielsko-sowieckie na tle Afganistanu doprowadzić mogą do wojny angielsko-rosyjskiej.

Według dalszych oświadczeń Czi-czerina, Rosja pragnie pokoju z państwami bałtyckimi, zaś Kopp zabiega w Warszawie o porozumienie polsko-rosyjskie, wychodząc z założenia, że Polska powinna być pomostem dla

handlu z Europą Wschodnią i Zachodnią. Do spraw niemieckich Rosja nie ma zamiaru się mieszać, choć musi patrzeć na niebezpieczeństwo, iakieby

tej groziło na wypadek zwycięstwa w Niemczech żywiołów monarchistycznych i wojskowych.

Szatan podziemi pastwi się nad Japonją.

Nowa katastrofa trzęsienia ziemi, 100 baraków w gruzach.

Nowy Jork, 27 grudnia (Tel. wł. „Kurjera Łódzkiego”) — W Tokio nastąpiło nowe trzęsienie ziemi. Kilkakrotne silne wstrząśnienie zniszczyło

około 100 prowizorycznych domów mieszkalnych. Mieszkańcy nocują bez dachu nad głową. Jest wiele ofiar w zabitych i rannych.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Stresemann wypoczywa.

Berlin, 27 grudnia (PAT) — Stresemann udał się na wypoczynek do Szwajczerji. Powraca on zapewne w początkach przyszłego miesiąca, spodziewając się nadejścia w tym czasie odpowiedzi francusko-belgijskiej.

Zaginięcie balonu sterowego.

Marsylja, 27 grudnia (PAT) Bezowocne poszukiwania balonu sterowego „Dixmude” trwają. Poszukiwania przeprowadzane są obecnie na morzu, w okolicach Tunisu i Trypolisu oraz na lądzie w okolicach Trypolisu.

Francja zmniejsza liczbę deputowanych.

Paryż, 27 grudnia (PAT) — Na posiedzeniu izby deputowanych odrzucono 359 głosami przeciw 160 wniosek, dający do utrzymania obecnej liczby deputowanych. Rząd, wypowiadający się za utrzymaniem tej liczby, nie stawił w danym wypadku kwestji zaufania.

Kiedy Poincare odpowie Niemcom.

Berlin, 27 grudnia (AW) Według informacji prasy niemieckiej z Paryża, Poincare powołał generała Degouette i Thierarda do jaknajrychlejszego za-

opiniowania propozycji niemieckiej, zawartej w nocy z dnia 24 b. m. Prawdopodobnie w ciągu 2 — 3 dni, t. j. jeszcze przed Nowym Rokiem, nastąpi odpowiedź Poincaroego posłowi niemieckiemu w Paryżu na tę notę.

Wywłaszczenia rolne na Łotwie.

Ryga, 27 grudnia (AW) — W początkach grudnia odbyło się na Łotwie głosowanie luności nad sprawą wywłaszczenia wielkiej własności ziemskiej bez odszkodowań. Rezultatów tego głosowania dotychczas jeszcze nie zebrano. Pewne jest, że 95.000, t. j. jedna dziesiąta unawinionych, głosowała za projektem. Ustawa o wywłaszczeniu wielkiej własności mogłaby przejść wówczas, gdyby głosowała najmniej połowa uprawnionych.

Handlowe rokowania Sowietów we Francji.

Paryż, 27 grudnia (PAT) — Sprawozdawca finansowy „Daily Telegraph” donosi, że między przedstawicielami francuskich domów handlowych a sowieckimi przedstawicielami zagranicznymi, toczą się rokowania, które przejdą czy później zakończą się tem, że stolica Francji stanie się najważniejszym ośrodkiem dla handlu rosyjskiego.

Spór trwający 600 lat.

Na dalmacko-hercegowińskiej granicy jest wioska Szczenica. Jej mieszkańcom w XIV w. darował król bośniński Ostoj pobliskie lasy i pastwiska. W miejskim archiwum w Dubrowniku przechowuje się ten akt darowizny. Atoli sąsiedzi z gmin Gromacza, Kliczewo, Mrozwewo i Mraninjak, należących do republiki dubrownickiej, przywłaszczyli sobie ten obszar. Zaczęły się krwawe spory. Kiedy Hercegowina dostała się pod panowanie tureckie, urzędnicy tureccy przyznawali słuszność temu, kto więcej dawał. Po okupacji austriackiej Szczeniczanom przyznano prawo własności, ale pozwolono i tym 4 wsiom paść tam swe bydło i ścinać drzewo.

Po ostatnim przewrocie Szczenica wniosła skargę do rządu krajowego w Seradowie, ten odstąpił sprawę wyższej władzy w Belgradzie. Osobna komisja zbadała sprawę i po jej orzeczeniu ministerstwo spraw wewnętrznych rozstrzygnęło rzecz na korzyść Szczenicy. Wioski dalmackie odwołały się do rady państwowej. Ta zatwierdziła jednak załatwienie ministerstwa. I spór po 600 latach zakończony.

Nie pij wody surowej!
Tyfus w mieście!

Realizacja dzieła naprawy skarbu.

Łódź, dnia 27 grudnia.

Rząd p. Grabskiego staje do pracy pod dominującym znakiem naprawy skarbu. Na czoło nowego gabinetu wysuwa się potężna postać tego męża nauki i pracy, obdarzonego głębokim umysłem i niezłomnym charakterem, męża, którego los, i zdaje się szczęśliwie wybrał w tym przełomowym momencie życia naszego kraju na gospodarza Polski. Jako premier i równocześnie minister skarbu p. Grabski będzie mógł kłaść przede wszystkim nacisk na sprawę sanacji skarbu, o ile otrzyma pełnomocnictwa od Sejm w myśl przedstawionego mu przed ferjami projektu rządowego. Rzecz prosta, iż owe pełnomocnictwa stanowią nieodzowną podwalinę przyszłych prac gabinetu p. Grabskiego. W przeciwnym razie bowiem akcja sanacyjna zostałaby wydana na pastwę falowań międzypartyjnych w łonie rozdartego niezgodą Sejm, na łup klub wycich porachunków, animozji, i przekornych wybryków, jak ostatnio dowiodło smutne doświadczenie, niejednokrotnie całkowicie nieobliczalnych. Dzieło naprawy musi być ustrzeżone od tych wszystkich wstrząśnień i stanowić winno pracę niezależną od partyjnych wierzycielstw a rozwijającą się ponad nimi. Jest to warunek sine qua non pomyślnych wyników zamierzonego planu sanacji i sądzić należy, że Sejm tych pełnomocnictw nie odmówi rządowi w imię dobra sprawy, będącej najwięcej palącą dziś bolączką naszego narodu.

P. Grabski zapowiedział, iż w swej akcji finansowej oprze się na podstawach stworzonych przez p. Kucharskiego. Podkreślić należy, iż sam fakt, że tak wybitny a indywidualny znawca tego problemu, jak p. Wł. Grabski, uznał w całej rozciągłości celowość zapoczątkowanych prac przez p. Kucharskiego, świadczy, że drogi, po których dążyć b. min. skarbu były trafnie a umiejętnie obrane. Cała zarżarta kampanja więc prowadzona swego czasu przez zmobilizowaną lewicę przeciw planom p. Kucharskiego, wpływała jeno z zawistnej niechęci i obawy, aby rząd większości polskiej nie dopiął swego celu ratunku i naprawy Rzeczypospolitej, aby nie wyprowadził narodu z manowców chaosu ekonomicznego. Percat mundas, fiat PPS.

Z drugiej strony należy z zadowoleniem a otuchą zaznaczyć tę zapowiedź p. Grabskiego. Albowiem nie od rzeczy będzie przypomnieć, iż od czasu wskrzeszenia niepodległej Polski na stolcu ministerstwa skarbu zasiadało już dziesięciu ministrów. Każdy z nich wносił swój plan, swą niewatpliwie najlepszą wolę, swe mniej lub więcej wybitne, lecz zawsze nieprzeciętne talenty oraz wiedzę fachową. Ale niestety, fluktuacja ustawicznych zmian w nastrojach sejmowych nie pozwalała żadnemu swych poczynań doprowadzić do końca swego, planu zrealizować, swej akcji uwieńczyć skutkiem. Zawsze w okresie największego wyteżenia wysiłków ministra skarbu usuwano. Przychodził nowy gospodarz z nowymi planami, rozpoczynał pracę aby po pewnym czasie znów upaść i ustąpić miejsca nowemu następcy. A tak dalej da capo al fine...

W tych warunkach zagadnienia finansowe, przede wszystkim stawiające konieczność ciągłości akcji ugorowały i ugorować musiały coraz więcej. Zapowiedź p. Grabskiego daje

więc rękojmię, że wielomiesięczne wysiłki, wyteżona akcja i ogrom pracy, dokonanych przez rząd większości polskiej na polu skarbowym nie tylko nie pójdą znów na marne, lecz ze świadomością rzeczy oraz pietyzmem kontynuowane będą dalej. Rozległe zapoczątkowana akcja oszczędnościowa, kwestje podatkowe, sprawa waloryzacji oraz Banku Emisyjnego — te wszystkie problemy będą rozwiązane jaknajśpieszniej a w myśl dokładnie już przygotowanych i przemysłanych planów.

Pierwsze kroki na polu sanacji skarbu już zostały przez p. Grabskiego zapoczątkowane. Wnieiony projekt ustawy o pełnomocnictwach zagwarantuje dziełu sanacji jednolitość i niezależność. Ściąganie podatku majątkowego p. Grabski zapowiada w przyspieszonym tempie, zarazem p. Grabski zanulował umowę, zawartą z przemysłem i handlem co do wpłacania rat podatku majątkowego przez przemysł wekslowy, wychodząc z założenia, że tego rodzaju opłaty nie mogłyby wpłynąć na wstrzymanie in-

flacji w tym stonku, jaki jest nieodzowny dla sprawnej a szybkiej realizacji dzieła sanacji skarbu.

Całe społeczeństwo ze zrozumiałym skupieniem śledzi tok prac, podjętych dla naprawy naszych stosunków finansowych. W swych poczynaniach p. Grabski może liczyć na jaknajsilniejsze moralne i faktyczne poparcie obywatelsko czującego ogółu, który rozumie, że ostatnia godzina już bije, i że niema czasu do stracenia.

Czesław Gumkowski.

ŚWITY POLITYCZNE.

Lotnictwo wogóle, -- a lotnictwo polskie.

Wywiad z p. pułkownikiem Baśko, szefem lotnictwa wojkowego na Łotwie.

Bawiący niedawno w Polsce p. pułkownik Baśko, szef lotnictwa wojkowego na Łotwie udzielił wywiadu naszemu korespondentowi.

Pułkownik Baśko przybył do Polski z ramienia swego państwa celem zapoznania się z naszym lotnictwem wojkowym. Podobne podróże odbywał już między innymi po Francji i Włoszech. Dlatego też nam cenniejsze są jego wyjaśnienia, iż, znając wysoko postawione lotnictwo powyższych państw, miał możliwość rzeczowego porównania ich lotnictwa z naszym i wydana o niem obiektywnej oceny.

Nad wyraz urzeczmy, miły — przyjął nas p. pułkownik bardzo życzliwie, nie skąpiąc nam dłuższej rozmowie nic z tych wrażeń i spostrzeżeń, których w Polsce doznał i miał sposobność dotąd poczynić. Przybywając do Polski przed parą tygodniami, odwiedził dotychczas cały szereg wojskowych szkół lotniczych, obserwatorskich, instruktorskich, fabryk i boisk lotniczych w Toruniu, Grudziądzu, Bydgoszczy, Krakowie i Poznaniu.

P. pułkownik scharakteryzował przede wszystkim tło ogólne i dotychczasowy stan rzeczy w akcji obronnej, a następnie uwypuklił znaczenie lotnictwa wojkowego w tej akcji, na przyszłość.

Według p. pułkownika to państwo tylko będzie mogło liczyć na zwycięstwo w ewentualnych przyszłych zapasach wojennych, które troskę o lotnictwo postawi na pierwszym miejscu swego programu obronnego.

Lotnictwo bowiem odegra tu wybitną rolę. Przedewszystkiem eskadra lotnicza ma za cel bronić przystępu eskadrze obcej do sfery powietrznej nad terytorjum danego państwa. Zadaniem więc jej, jest tutaj stoczenie walki z nieprzyjacielem w powietrzu. Do tego celu samoloty są specjalnie uzbrojone i opancerzone. Drugim etapem działalności eskadry lotniczej jest przeniknięcie na tyły nieprzyjacielskie, rozpraszanie skoncentrowanych tam wojsk, burzenie ubezpieczeń i fortyfikacji obronnych, oraz niszczenie nagromadzonych tam materiałów wojennych, zapasów broni i amunicji, przy pomocy bomb. Dalszym zadaniem aparatów lotniczych, specjalnie przystosowanych do osiągania znacznej wysokości i szybkości, jest wywiad nad terytorjum nieprzyjacielskiem. Do tego celu służącej mają specjalnie również

przystosowane aparaty fotograficzne utrwalające na kliszy, to wszystko, co się na terytorjum nieprzyjacielskiem dzieje, dające w następstwie możliwość odpowiedniego dostosowania się sztabów generalnych do dyzlokacji i ugrupowania wojsk, urządzeń technicznych i wszelkiego rodzaju poczynań nieprzyjacielskich. Jednym z zadań samolotów na terytorjum własnym jest nawiazanie łączności pomiędzy poszczególnymi sztabami. Aeroplan wojskowy odgrywać może również rolę punktów obserwacyjnych dla konstataowania celności strzałów artylerji, jednak w tym celu używa się dotąd balonów na uwięzi. Udoskonalenia w tym kierunku idą ciągle naprzód i przypuszczać należy, iż balon na uwięzi zostanie wyrugowany przez specjalnie do obserwacji dostosowany aeroplan. Niezmiernie ważną rolę odgrywać może eskadra lotnicza podczas ataku. Lecąc bowiem na wysokości 100 metrów z powodzeniem asystować może atakującej piechocie i wyprzedzając ją, zarzucać nieprzyjaciela masą bomb, granatów i kul z karabinów maszynowych.

— Pozwolimy sobie zapytać jak pan pułkownik wyobraża sobie działalność bojowej eskadry lotniczej na morzu?

— Lotnictwo na morzu (hydroplany) ma wielką przyszłość przed sobą i wyruguje bodaj z czasem wojenną flotę morską. Hydroplan góruje nad okrętem tem, iż ma możliwość poruszania się i odbywania rozległych przelotów zarówno na morzu jak i w powietrzu. Aparaty jednak lotnicze operujące na morzu muszą być tak udoskonalone, aby mogły atakować okręty zarówno w powietrzu jak i na powierzchni morskiej. Zwinność aparatu lotniczego i niewielka jego objętość daje mu rękojmię, uniknięcia strzałów z ciężkich statków nieprzyjacielskich i skutecznego napastowania opancerzonych kolosów morskich. Francja wykazuje już wyraźne dążenie w kierunku zastąpienia okrętów wojennych eskadrą opancerzonych hydroplanów. Zamiast jednego dreadnoughta można zbudować 1000 hydroplanów, a 1 hydroplan więcej może zdziałać niż 8 lekkich krążowników. Wojna na morzu rozgrywać się będzie jedynie przy pomocy całej masy hydroplanów pancernych.

Państwa takie jak Łotwa, Estonia

i im podobne nie mogą obciążać swych budżetów kosztem budowy morskiej floty wojennej, któraby zresztą na skutek strategicznego położenia tych państw zupełnie nie odpowiadała zadaniom, siłą rzeczy dążyć muszą celem zabezpieczenia swych wybrzeży do stworzenia silnej flotyli hydroplanowej.

— Jaka jest opinja pana pułkownika o stanie naszego lotnictwa wojkowego na podstawie dotychczasowych wrażeń i spostrzeżeń?

— Stopień rozwoju polskiego lotnictwa wojkowego jest **nadspodziewanie wysoki**. Powiedziałbym nawet, iż lotnictwo polskie (wojskowe) stoi naogół wyżej od włoskiego. Przynajmniej takie jest moje zdanie, jakie wyniosłem z porównania lotnictwa wojkowego tych dwóch krajów. Polska przedstawia się tu dobrze, zarówno, że tak powiem, pod względem teoretycznym i praktycznym.

Z jednej strony bowiem posiada cały szereg wykwalifikowanych inżynierów, instruktorów i robotników, jak również sporo urządzeń awiacyjnych, a z drugiej strony liczny zastęp dobrze wyćwiczonych pilotów, obserwatorów i wogóle ludzi z obsługi samolotów. I tutaj jest właśnie wielka różnica pomiędzy lotnictwem wojkowym polskim a rosyjskim, Rosja sowiecka zdradza wprawdzie silne dążenie do stworzenia armji napowietrznej, lecz zabiera się do tego poniekąd jednostronnie. Brak jej całkowicie pilotów, obserwatorów i wogóle tych, którzyby się poświęcić chcieli praktycznie służbie lotniczej. Szkoła obserwatorów w Polsce **stoi zdaniem moim wyżej od francuskiej** i mam nadzieję, że jeśli rozwój polskiego lotnictwa wojkowego pójdzie nadal w dotychczasowym tempie, to w niedługim czasie Polska stać będzie na równi z przodującymi państwami zachodniej Europy.

Na tem zakończę narazie omówioną tutaj sprawę lotnictwa wojkowego wogóle, a polskiego w szczególności, zaznaczając przytem, iż kwestja ta jest tak obszerna i bądź co bądź skomplikowana, że na wyczerpujące omówienie jej należałoby poświęcić bardzo wiele czasu. Tutaj narzuciłem panom zaledwie szkic pobieżny.

Czytajcie i rozpowszechniajcie „Kurjer Łódzki“.

EXPRESS HANDLOWY

„Kurjer Łódzki“.

Piątek 28 Grudnia 1923 r.

„Kurjer Łódzki“.

Produkcja i zbyt węgla w Polsce.

ex) Z zestawień statystycznych, dotyczących produkcji węglowej na ostatnie lata wynika, że produkcja węgla kamiennego w Polsce stale wzrasta, jednak w ogólnej sumie nie doszła jeszcze do normy przedwojennej, chociaż zagłębie Dąbrowskie i Krakowskie produkują obecnie już więcej, niż w r. 1913. Natomiast produkcja na Górnym Śląsku znacznie się obniżyła w porównaniu z r. 1913.

I tak produkcja węgla kamiennego w zagłębiu Śląskiem, wchodzącym obecnie w skład Państwa Polskiego, wynosiła w r. 1913 — 31,937,475 tonn, a w r. 1922 — 25,791,612 tonn, czyli 80,78 proc. W zagłębiu Dąbrowskiem w r. 1913 — 6,819,209 tonn, w r. 1922 — 7,054,968 tonn, czyli 103,65 proc. W zagłębiu Krakowskiem w r. 1913 — 1,970,790 tonn, w roku 1922 — 1,985,325 czyli 100,74 proc. Razem więc wydobycie węgla w r. 1913 — 40,727,474 tonn, w r. 1922 — 34,822,185 tonn, co stanowi 85,52 proc. Zwiększenie produkcji węglowej w zagłębiu Dąbrowskiem i Krakowskiem tłumaczyć należy nie podniesieniem się produkcji poszczególnych kopalń, lecz powstaniem tam w ostatnich latach kilku nowych znacznych jednostek, jak np. ko-

palnie „Jowisz“, „Modrzejów“ i „Juliusz.“

Ogółem na obszarze Państwa Polskiego czynnych jest 124 kopalń węgla kamiennego, w tym w Województwie Śląskiem 57, Kieleckiem 51, Krakowskiem 16. W kopalniach tych zatrudnionych jest 213,756 robotników, przy 1,198,784 w r. 1922 i 120,189 w r. 1913. Tak znaczny wzrost liczby robotników przy jednoczesnym obniżeniu się produkcji dowodzi, że wydajność pracy robotnika zmniejszyła się bardzo znacznie. Co się tyczy zbytu węgla, to w pierwszym półroczu 1923 r. wywieziono z Polski 7,981,141 tonn węgla, w lipcu 1,198,799 tonn, w sierpniu 1,127,941, czyli przeszło trzecią część ogólnej produkcji. Zapotrzebowanie zaś rynku wewnętrznego w sierpniu br. wynosiło 2 183,528 tonn.

Spżycie węgla wewnątrz kraju według kategorii odbiorców przedstawiało się w drugim kwartale br., jak następuje: koleje żelazne 17,51 proc. ogólnego zbytu, wojskowość 0,81 proc., inne instytucje państwowe — 0,28 proc., przemysł — 28,37 proc., pośrednicy 6,19, gazownie, elektrownie, wodociągi i tramwaje — 3,47, opał domowy — 3,40, eksport zagranicę — 39,79 proc.

Mirków	6150—5500
Polski Loyd	500—450—600
Sole potasowe	10000
Leszczyński	9000—9500
Firlej	500—550
Przemysł i Eksp. Leśna	250—275—270
Maszyny i narz. rol.	1175
Belpol	120
Hurt	600
Zach. Towarzystwo	300—320
Marynia	1600
P.T.G.	340—450
Bovery	3000—3250
Tehate	4000
Lenartowicz	275—300
Szumiliń	200—210

Tendencja mocna.

Wieczorna pogłęda warszawska.

Warszawa, 27 grudnia (A.W.) —

Nowy Jork	7,000
Londyn	80,200

Tendencja mocna.

Cegielski	2300
Chodorów	10
Nafta	1
Nobel	2
Parowozy	1400
Czersk	2,30—2,400
Rudzki drobne	4,400
Węgiel dr.	15
Unja	21,50
Zieleniewski	30
B-k Małopolski	1400
B-k Przem. Lw.	1100
Starachowice	7,850
Lilpop	2
Chybie	18
Kujawy	110
Zbierek	1500
Zduny	100
Pruszków	450

Tendencja mocna.

Giełda zurychska.

Zurych, 27 grudnia (PAT.)
Notowania końsowe

Holandja	216,7/8
N. Jork	578,7/8
Londyn	24,84
Paryż	28,50
Medjolan	24,55
Praga	16,62,12
Budapeszt	0,209,118
Sofja	4,10
Budapeszt	2,90
Wiedeń	0,0070,65

Wieczorna pogłęda zurychska.

Zurych, 27 grudnia (PAT.) —

Londyn	24,85
Paryż	24,05
N. Jork	5,72,50

Giełda berlińska.

Berlin, 27 grudnia (PAT.)
(Notowania w milionach mk.)

Włochy	183,540—184,460
Anglja	18,254,250—18,845,750
Ameryka	4,189,500—4,210,500
Francja	211,490—212,530
Szwajcaria	736,155—739,845
Austria	59,850—60,150
Praga	123,690—124,310

Giełda gdańska.

Gdańsk, 27 grudnia (PAT.) Urzędowe notowania w guldenach gdańskich.

Warszawa	0,873—0,877
Marka polska	0,947—0,953 za milion
Dolar	589,52—592,48
New Jork	576,05—578,95 za 100 dol.
Holandja	217,70—218,80
Zurych	100,25—100,75 za 100 dol.
Kopenhaga	102,24—102,76 za 100 del.
funtów szter.	18,153,750—18,546,250 miljonów mk. niem.

Giełda londyńska.

Londyn, 27 grudnia (PAT.) —
Kurs franka na giełdzie dzisiejszej wynosi 85,05, kurs dolara 484,13/16.

Zakłady elektryczne „Vertex”
Warszawa, Marszałkowska 98.

Notowania bawełny.

Nowy Jork, 26 grudnia.
Dowóz do portów Atlantyku i Gólfu 40,000.

Dowóz wewnątrz kraju	18,000
Wywóz na kontynent	7,000
Wywóz do Anglii	31,000
Loco	37,25
na styczeń	35,70—35,75
na marzec	36,05—36,11
na maj	36,21—36,25
na lipiec	34,47—34,49
na sierpień	31,70
na wrzesień	29,45
na październik	28,65
na listopad	28,80

RYNEK WALUTOWY.

Dolary w łodzi.

Wczoraj wieczorem za dewizy na Nowy Jork płacono 6,900,000 — 7,000,000 przy tendencji mocnej.

Z powodu jednak braku waluty markowej zaofiarowanie w dolarach było duże.

Giełda warszawska.

Warszawa, 27-go grudnia — (A.W.)

NOTOWANIA OFICJALNE.
Gotówka.

Dolary	6,250,000
Korony austriackie	86,00
Czeki.	
Belgia	280,000—275,500
Londyn	27,300,000—27,157,000
Paryż	314,500—313,750
Praga	183,250—183,000
Szwajcaria	1,095,000—1,094,500
Wiedeń	8800
Włochy	272,000—271,750
N. Jork	6,250,000
Holandja	2,370,000—2,369,000
Frank złoty	1,209,400
Pożyczka 8 proc.	9,250,000—9,000,000
	9,400,000
Miljonówka	300—310—290

Tendencja mocna.

Banki.

Bank Dyskontowy	6000—7000
Bank Zw. Ziemiań	410
Bank Przem. Lwów	900—1050—1025
Bank dla H. i P.	3250—3600—2750
Bank Zw. Sp. Zarob.	7000—6500
Bank Zachodni	3500—3200
	em. IV 3800
Powsz. B-k Kredyt.	250
Bank Handlowy	5500—6300
Bank Handl. w Poznaniu	4100
Bank Ziemiański Kred.	1700—2000
Wł. przyw. B-k Handlowy	1275
Puls	625—675—660
Czersk	1500—2100—1900
Cukier	7800—8350—8300
Łazy	450—350

Drzewo	1000—1075—1060
Węgiel	12800—13500—13400(1)
	12700—13500 (2)
	13000—14250 (3)
	13000—14550 (4)
	13400—15000 (5)
Lilpop	1875—2000—1900
Modrzejów	18000—19000 (1)
	195000—22500—20750(2)
Ostrowiec	29300—31000—30500
Parowozy	890—1400
Rudzki	3700—3900 (1)
	2 i 3 3700—4100
	dr. 4100—3900—4200
Zieleniewski	28000—29500—29250
Borkowski	1400—1500
Jabłkowski	425—410
Zyrardów	550000—600000—585000
Cerata	350—425—410
Kłuczew	1900—2250—2200
Sła i Światła	1400—1950—1875
Kijowski	7000—7500—7250
Habarbusch	7850—7250
Gostawice	4000
	VI em. 3600
Cegielski	1900—2225—2100
Spirytus	8500—9050
Elektryczność	3700—4400—4300
Pocisk	1200—1400—1375
Chodorów	9500
Starachowice	6650—7200
Ortwein	725—700—725
Ritzner	18000—14750
Zegluga	400—355—400
	VII em. 375—340—345
	900—1250
Konopie	1900—2000—1975
Nobel	VI em. 1750—1925
Norblin	1650—1900 (1)
	1800—1850—dr. 2000—2100
Nafta	950—990—950
Michałów	3800—3500—3600
Cmielów	1750—2300—2250
Ursus	4000—6250—5500
Korek	175—310
Rohn i Ziel.	1050
Tkanina	170—180—170
Suszedniów	3500—4200—3500
Skup skór	200
Spieß	2000
Pol. przem. naft.	1425
Wild	900—1200
Częstocice	5750—in. 8000—7750
Unja	19500—20500

Ruch wydawniczy

Nakładem Księgarni „Kroniki Rodzinnej” w Warszawie ukazał się „Kalendarzyk domowy” na rok 1924, opracowany nader starannie przez znanego działacza na polu oświatowo-kulturalnym p. Seweryna Saryusza Zaleskiego.

„Kalendarzyk domowy” ma postać książkowa, ale układ tablicowy kalendarium i odpowiednio przysposobienie pozwala go używać jednocześnie i jako kalendarz ścienny. Z tego powodu kalendarz ten zyskał już wśród stałych nabywców miano „oszczędnościowego”, że to zarazem i jako książkowy i jako ścienny służyć może.

Treść „Kalendarza domowego” wielce jest urozmaicona, a porusza szereg zagadnień bytu społecznego i politycznego.

Co jeszcze dodatnio wyróżnia „Kalendarz domowy” z pomiędzy innych wydawnictw tego rodzaju, to staranny druk dwukolorowy i dobry papier.

Gazeta Bankowa

dwutygodnik ekonomiczny przynosi prócz bogatego działu teoretycznego najświeższe wiadomości o nowych emisjach akcji i warunkach subskrypcyjnych, walnych zgromadzeniach, wypłatach dywidendy i t. p. wszystkich banków i spółek Akcyjnych w Polsce.

Kwartalna prenumerata 6 złp.
Adres wydawnictwa:
Lwów, Zimorowicza 5.

Pamiętajcie o inwalidach wojennych!

Co dzień niesie?

Grudzień
28
Piątek

Dziś: Młodzianków M. m.
lutro: Tomasz B. Kantur

Wschód słońca o g. 8.44.

Zachód o g. 4.31.

Wschód ks. 10.28.

Zachód o g. 11.28.

Długość dnia g. 7.12.

Ubyło dnia g. 8.15.

Dziś w Łodzi:

Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce.

Zachmurzenie zmienne, mroźno, miejscami drobny śnieg, słabe wiatry lokalne.

Czytelnia Towarzystwa Przyjaciół Francji ul. Piotrkowska 103, otwarta z wyjątkiem piątków od g. 6-8 w.

„Casino“ (Sala witrażowa) Wystawa Młodej Sztuki.

Teatr Miejski „Proces rozwodowy“.

Tetr Popularny „Do Betleem“.

Cyrk Ciniselli Program świąteczny.

„Casino“, „Piata ulica“.

„Odeon“, „Malec-Szelma“.

„Luna“, „Sulejka—Perła Haremu“.

„Grand-Kino“, „Oliver Twist“.

„Nowości“, „Nowoczesny Muszkieter“.

Spółdzielnia Pracowników Państwowych, „Dziewczę z krainy burz“.

—) Wyjazd prezydenta miasta.

W dniu wczorajszym wyjechał na 2-tygodniowy (od 27 grudnia do 1 stycznia) odpoczynek do Zakopanego p. prezydent Cynarski. Nieobecnego prezydenta miasta w czynnościach urzędowych zastępuje p. wice-prezydent inż. Wojewódzki. W podległych bezpośrednio p. prezydentowi Cynarskiemu: Wydziale Statystycznym, Urzędzie Stanu Cywilnego i Biurze Ksiąg Stałej Ludności — przewodnictwo pełni będą zastępczo naczelnicy wymienionych instytucji.

pap) Z kolejek dojazdowych.

Jak się dowiadujemy ze źródła miarodajnego, równocześnie z waloryzacją taryfy na kolejach Państwowych, nastąpi takowa i na kolejkach dojazdowych.

bip. **ile kosztuje tyton do papierosów?** Podwyższone zostały obecnie ceny tytoniu do papierosów i kosztuje tyton „Kir“ 32 miliony za kilo, „Ksanti“ 32 miliony, najprzedniejszy sultański 30 milionów, najprzedniejszy macedoński 27500000 mk., najprzedniejszy turecki 22 miliony, przedni turecki 19 milionów, i średni turecki 15 milionów kilo.

bip. **Z komisji przeglądowych PKU.** Jak się dowiadujemy z PKU, komisja przeglądowa odbywająca swe posiedzenia we wtorek rozpoczęła swą działalność we wtorek dnia 8 stycznia, a komisja dodatkowa w sobotę 5 stycznia.

bip) **Echa aresztowania komunistów.** Jak już donosiliśmy, w ubiegłym tygodniu policja polityczna dokonała rewizji i aresztowań podczas posiedzenia komitetu dzielnicowego komunistycznej partii polskiej. Otóż obecnie jak się dowiadujemy, śledztwo w tej sprawie zostało już zakończone, przyczem prawie wszystkim aresztowanym udowodniono zbrodniozą działalność w stosunku do Państwa i sprawy ich przekazano Prokuratorowi przy Sądzie Okręgowym. Zwolniono jedynie dodatkowo aresztowanych żonę właściciela mieszkania, w którym odbywały się narady Józefę Kuener i Mordkę Icka Klejnow.

Osobiste

Jak się dowiadujemy, powszechnie poważany dyrektor Polskiego Banku Handlowego, Oddz. w Łodzi, p. **Teodor Arbuzow**, opuszcza z dniem 1 stycznia 1924 r. swoje stanowisko i obejmuje urząd wice-Prezesa Zarządu nowo-powstałego Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „Silesiana“ w Łodzi, Piotrkowska 106. Niewątpliwie pod tak fachowym kierownictwem nowa instytucja na naszym terenie, stanie na drodze do pomyślnego i świetnego rozwoju. 621

Komisarz do spraw dewizowych p. S. Najder o waloryzacji.

Wobec mającej nastąpić w dniach najbliższych waloryzacji wszelkich świadczeń na rzecz Państwa, zwróciliśmy się w tej sprawie do Komisarza dla spraw dewizowych, który ze swej strony udzielił nam następującego wywiadu:

— Jak się p. Komisarz zapatruje na waloryzację podatków i kredytów?

— W naszym życiu ekonomicznym waloryzacja właściwie nie jest czymś nowym, nowością jest jedynie w gospodarce państwowej w dziale pobierania danin i udzielania kredytów.

Wszystkie inne czynniki gospodarcze przeszły natychmiast na system waloryzacji dochodów, gdy marka polska przestała być istotnym miernikiem wartości i stała się pieniądzem chorym. Z tego powodu powstała rażąca dysproporcja między systemem gospodarki społecznej, a państwowej stała się jedną z najważniejszych przyczyn obecnego ciężkiego przesilenia finansowego w naszym

Państwie. Różnica wartości marki w chwili wymiaru podatków względnie udzielenia kredytów a niszczeniem tychże była tak wielka, że Skarb Państwa uzyskał zaledwie cząstkę należnych mu danin wzgl. pożyczonych kwot i naturalnie w tych warunkach budżet nie mógł być zrównoważony.

— Jakie zjawiska wywoływała ta dysproporcja między systemem obrotów prywatnych a państwowymi?

— Czynniki społeczne pobierały dochody realne dając na rzecz Państwa w rzeczywistości świadczenia fikcyjne i dlatego tylko powstało u nas to dziwne zjawisko, że przemysł, banki, rolnictwo, handel — jednym słowem wszystkie dziedziny życia gospodarczego zaczęły się wzmacniać, coraz lepiej prosperować a poszczególne gospodarstwa bogacić się; zaś Państwo Polskie i szerokie warstwy, opierające swój byt na dochodach nomi-

nalnych, coraz bardziej zaczęły finansowo słabnąć.

— Czy waloryzacja nie wywoła wielkich wstrząśnięć w życiu społecznym?

— Jedynie usunięcie tego zabagnienia spekulacyjnego naszego życia ekonomicznego na tle kredytów PKKP, wywoła uboczne ujemne zjawiska. Naturalnie rozwiązanie problemu zależeć będzie od sprężystego opanowania sytuacji przez czynniki państwowe i od ogólnej postawy społeczeństwa, a że upadną egzystencje, oparte na niezdrowych i szkodliwych społecznie podstawach, to chyba sprowadzi jedynie uzdrowienie, ponieważ z systemu spekulacji przejdzie na szcze życie gospodarcze na system konkurencji, jak w innych państwach, o uporządkowanych stosunkach finansowych.

Na tem zakończył się nasz wywiad z p. Komisarzem Najdrem. (pap)

Waloryzacja patentów.

Cena ustalona została we frankach złotych.

pap) Izba Skarbowa w Łodzi zawiadamia, że w związku z ustawą o waloryzacji ceny za świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne, nabywane po 1 stycznia 1924 r. będą wyrażone w frankach złotych, a pobierane w markach polskich według wartości franka złotego w dniu wpłaty.

Dla przedsiębiorstw handlowych: Dla zakładów handlowych pierwszej kategorii 569 fr., dla drugiej kategorii 142 fr., dla trzeciej 28 fr., dla czwartej 11 fr., dla V-a 23 fr., dla V b 7 fran.

Dla przedsiębiorstw przemysłowych pierwszej kategorii 1707 fr., drugiej kat. 1138 fr., trzeciej 569 fr., czwartej 179 fr., piątej 57 fr., szóstej 28 fr., siódmej 14 fr., ósmej 6 fr.

Dla handlu jarmarczowego:

Na jarmarkach trwających ponad 21 dni dla handlu hurtowego 114 fran., dla handlu detal. 28 fr.

Trwających od 7 do 21 dni dla handlu hurtowego 57 fr., dla handlu detal. 15 fr., na jarmarkach trwających od 3 do 7 dni dla handlu hurtowego 46 fr., dla handlu detal. 11 fr.

Dla zajęć przemysłowych: Kategoria pierwsza (ekspedytorzy nie utrzymujący oddzielnych biur i trudniący się z polecenia osób trzecich ołaniem w urzędach celnych towarów).

1) przy urzędach celnych znajdujących się przy głównych liniach kolejowych 171 f.

2) przy urzędach celnych znajdujących się przy bocznych liniach kole-

jowych 142 fr.

3) przy urzędach celnych nie położonych przy liniach kolejowych 114 fr.

Kategoria druga: pośrednicy giełdowi 114 fr., inni pośrednicy handlowi 85 fr.

Kategoria trzecia: inspektorzy i agenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych, komunikacyjnych, o ile prowadzą operacje bez utrzymania biur 28 fr.

Kategoria czwarta: komiwojażerowie 114 fr.

Cena karty rejestracyjnej wynosi dwa franki złote.

Wyżej podane ceny świadectw przemysłowych obowiązują wszystkich płatników w miejscowościach pierwszej klasy (Łódź).

Walka o kościół.

Policja interwenjuje. Jedenaście policjantów rannych i dwa konie.

pap) Już prawie od roku walczą w Zgierzu dwa obozy, przedstawiciele dwóch wyznań, o kościół.

Na czele jednego obozu t zw. „Pongowczyków“, stoi ks. Pongowski, inicjator kościoła narodowego w Polsce.

Drugą grupą dowodzi marjawita ks. Gromulski, stąd ich nazwa „Gromulczycy“.

Niedawnym orzeczeniem Sądu Okr. w Łodzi tytuł własności kościoła uzyskał ks. Pongowski. Kościół ten pomimo tego orzeczenia przechodził z rąk do rąk, aż wreszcie w momencie krytycznym zawiadnęli nim marjawici, należycie uzbroili się w łomy, siekiery, drągi, kamienie i cegły, oszańcowali się tworząc wewnątrz kościoła barykadę.

Pongowczycy widząc przegraną, zaczęli bić w dzwony na alarm i jednocześnie zawiadomili policję o zajściu. Przybyłym oddziałom policji odpowiedziały głosy z zamkniętego kościoła, że go nie opuszczą, zaś równocześnie na dziedzińcu zaczęły gromadzić się tłumy przybierając groźną postawę.

Zawiadomiony o tem kmtd. policji pow. kom. Ryszkowski porozumiał się z władzami i Urzędem Prokuratorstkim, i otrzymał polecenie opróżnienia i zapieczerowania spornego kościoła. Osobiście też udał się do Zgierza z oddziałem policji i w imię prawa, zachowując wszelkie formalności, zażądał opuszczenia kościoła. Gdy to nie pomogło otworzono drzwi przy pomocy ślusarzy i stolarzy w tym celu sprowadzonych.

Równocześnie z za ustawionych barykad posypał się grad kamieni wymierzonych przeciw policji. Kmdt. Ryszkowski, stojąc najbliżej wyjścia, został uderzony tępym narzędziem w rękę, otrzymując poważną ranę tłuczoną.

Kilku policjantów wskutek poważnych ran upadło na ziemię bez przytomności.

Tylko można zawdzięczyć zimnej krwi kmtda Ryszkowskiego i bystrej jego orientacji, że policja nie użyla broni palnej. Białą bronią zajęto kościół, aresztując jednocześnie wszystkich znajdujących się tam marjawitów.

Aresztowanych w liczbie 61 transportowano do więzienia w Łodzi przy

ul. Miłsza. Po drodze, usiłovali odbić swych towarzyszy pozostali w domach wyznawcy Kozłowskiej. Znów posypały się kamieniami z okien domów raniąc tym razem dwa konie.

Śledztwo w tej sprawie prowadzi sędzia śledczy na powiat łódzki.

Rannych jest 9 policjantów, kmtd. policji pow. kom. Ryszkowski i zastępca kmtd. podkomisarz Korpiński.

POSZUKUJE SIĘ

Zdolnych akwizytorów

do ogłoszeń

i jednocześnie inkassa.

Oferty uprasza się składać w administracji „Kurjera Łódzkiego“ pod „Akwizytor“.

Popierajcie przemysł polski!

Feljeton.

Tajemnica zarekwirowanego pokoju.

Pan Telesfor Runiec był kamienicznikiem. Pędziesiąt dwa lata przeżył bogobojnie, ku ogólnemu niezadowoleniu najbliższej rodziny, licząc na spadek no nim, w postaci czteropiętrowej kamienicy, na jednej z lepszych ulic naszego miasta.

Pewnego dnia po południu przyszedł do p. Telesfora jakiś pan, wyciągnął swoją urzędowo-mieszkańczą legitymację i poprosił bardzo grzecznie o pokazanie mu mieszkania.

Pan Telesfor zasapał się z irytacji. Ale co miał zrobić, prawo, to prawo. Onrowadził przybyłego pana po wszystkich pokojach, spiżarniach i ubikacjach. Urzędowy pan obejrzał wszystkie pokoje, wyjął wielką kartę „pokój zarekwirowany” i przykleił na drzwiach jednego z oddzielnych pokoi mówiąc:

— Jeszcze w tym tygodniu przyśle panu sublokatora.

Od tej pory zaczęło się zmartwienie p. Telesfora. Schudł, stracił apetyt zmierzniał. Cały dzień nie wychodził z domu oczekując przybycia nowego gościa. Stan taki trwał dość długo.

Najserdeczniejszym przyjacielem p. Telesfora był pan — Kalasanty Bebech, właściciel hurtowni spożywczej. Pan Bebech codziennie wieczorem odwiedzał swego przyjaciela. Któregoś dnia obydwa panowie wybrali się na seans spirytystyczny, urządzony w prywatnym domu w kółku dobrych znatomych.

Pan Telesfor był olśniony zjawiskami pozarobowymi i tak się przejął spirytyzmem, że postanowił kontynuować tę pozagrobową pracę u siebie w domu.

W tym czasie do zarekwirowanego pokoju sprowadziła się jakaś damuśka, niby nauczycielka, z pieskiem, rurkami i innymi przynależnościami damskiej piły.

P. T., odwieczny wróg kobiet, nie mógł znieść ciągłego „szwedania się”. Do pasji doprowadzały go pytania i wąsictwo nowo-zamieszkałej istoty.

— Panie, dlaczego piec poruszy?

— Panie, dlaczego nie pali się elektryczność?

— Panie, czy niema ciepłej wody?

— Czy to, panie, krew człowieka nie może zalać na takie ciągłe traktowanie! Czy ja jestem panną do wszystkiego i muszę pamiętać o wszystkich potrzebach mojej sublokatorki? — Pan Telesfor był poirytowany i zły.

Seansów swoich nie zaniedbywał. Punktualnie o godzinie 12 w nocy p. T. ubierał się w czarne szaty i urządził seans. Chodził, wył, pukał, gwizdał, używał wszelkich możliwych sposobów, aby tylko przywołać ducha.

Nerwowa nauczycielka tak się przejęła czarodziejskimi praktykami p. T., że w przeciągu tygodnia wyprowadziła się z zajmowanego pokoju.

Po miesiącu sprowadziła się druga panna i też urzędniczka. Ale po drugim seansie uciekła z pokoju, oświadczając na miesiąc o strachach i duchach.

Nikt nie chciał mieszkać w pokoju zarekwirowanym u p. Telesfora. Urząd mieszkaniowy był w kłopotcie.

A p. Telesfor, utył, nabrał kolorów i humoru.

Pokój stał pusty już cały miesiąc. Aż dnia pewnego do zarekwirowanego pokoju przybył nowy lokator, tym razem mężczyzna.

Pan Telesfor uśmiechnął się tajemniczo, pewny siebie i swoich magicznych sztuczek:

— Już ja cię stąd, aniołku, wystraszę! — mówił do siebie po cichu.

— Otechca ci się rekwirowanego pokoju. O, otechce!

Jak zwykle o godzinie 12 w nocy rozpoczął przywoływanie duchów w sposób dotychczas praktykowany. Jakież było niepokój p. Telesfora kiedy na korytarzu swego mieszkania usłyszał nagle tajemniczą i zjawiskową postać. Czarno ubrany duch, o wydłużonych rękach i zarzających się oczach, szedł prosto w stronę p. Telesfora. Tajemniczo zjawisko zbliżało się coraz bliżej.

Dębem stanęły włosy p. Telesfora a paniczny strach nie pozwolił mu wypowiedzieć jednego słowa.

Pan Telesfor przeraził się nie-

zmiernie i wystraszony uciekł do swego pokoju.

Kilka dni z rzędu powtarzały się podobne wypadki. Pan Telesfor naprawdę uwierzył w pokutujące duchy i przelał się do tego stopnia, że postanowił przenieść się do innego mieszkania w swojej kamienicy co zamierzał, to i uczynił.

Po kilku dniach p. Telesfor przeprowadził się do innego mieszkania.

Dowcipny urzędnik zwalcząc p. Telesfora, jego własną bronią, udając przez czas dłuższy z powodzeniem czarnego ducha, oblał niepodzielnie mieszkanie p. Telesfora złożone z 3 pokoi, kuchni i innych ubikacji.

Elha.

W grobowcu Tutankhamena.

Katalogowanie i numerowanie wydobywanych skarbów.

Z Sądów.

Czy złodziej odpowiada za swego kolegę po fachu.

Oryginalna rozprawa sądowa.

hip. Już dłuższy czas nastawiające na dworcu kolei fabrycznej zaniepokojeni byli przez dobrze zorganizowaną szajkę złodziejów, którzy zrywali plomby z wagonów i okradali przesyłki.

Po skonstatowaniu kradzieży, na pierwszy ogień szedł nastawiacz, który w razie nieujawnienia rzeczywistego sprawcy kradzieży, był pierwszym kandydatem do redukcji. To też nie dziwnego, że nastawiaczom specjalnie zależy na schwytaniu złoczyńców.

Pewnego wieczoru listopadowego „nastawiacz” taki zauważył między wagonami kręcących się kilku mężczyzn i jednego z nich schwycił z workiem pod ubraniem i triumfalnie odstawił go do posterunku, gdzie schwytany oznajmił iż nazywa się Roman Łaskowski, zamieszkały przy ul. Konstantynowskiej № 157.

Eskortowany zdołał zmylić czujność eskortującego go i zbiegł. Komisarz policji polecił podwład-

nym sobie organom by zbiega schwytali za wszelką cenę.

Posterunkowy Filipiak spotkał uciekiniera i sprowadził go do komisariatu.

Tu okazało się iż schwytany nazywa się Roman Kaźmierski i nie przyznał się do żadnej wyprawy na torze kolejowym.

W sądzie oskarżony, oświadczył że aczkolwiek był karany za kradzież to zawiódł swój zmienić i nie może odpowiadać za swych kolegów po fachu.

Świadkowie robotnicy zeznali że oskarżony pracuje razem z nimi.

Obronca oskarżonego adw. Kobyliński dowodził że policjant nie jest w stanie orzec, iż schwytany przez niego jest właśnie tym, który operował wśród wagonów, a przeszłość podsądnego nie może odgrywać roli przy ferowaniu wyroku.

Sędzia po wysłuchaniu obrony podsądnego uniewinnił.

Teatr, muzyka i sztuka

Teatr Miejski w Łodzi

ul. Cegielska 63.

Dziś tj. w piątek święta komedia znakomitego autora S. Garricka p.t. „Proces rozwodowy”. Komedja ta k. nertowo grana przez nasz zespół wypełnia stale widowisko po brzegi.

W sobotę o godz. 4 popoł. dla młodzieży po cenach znizowanych „Kordjan”. J. Słowackiego. o godz. 8 15 wieczorem „Nauczycielka” Nicodemiego z paną Ireną Sołską-Grosserową, wykonawczynią roli tytułowej.

Teatr Popularny,

Ogrodowa № 18.

Dziś wieczorem o 8 min. 15 widowisko jaśkowe „Do Betleem”.

Jutro, w sobotę o 3.15 po poł. po cenach znizowanych „Do Betleem” wieczór o 8.15 premjera 4 aktowego wodewilu St. Turskiego „Kra-kowskie Zuchy”, reżyserowanego przez p. Debicza. Nowe aktualne kuplety.

Kto jest najpiękniejszą łodzianką?

Komitet maskarady sylwestrowej w Filharmonii pragnąc rozstrzygnąć pytanie: kto jest najpiękniejszą łodzianką? urządza konkurs piękności i uprasza wszystkie urocze panie o nadsyłanie swych fotografii do 31 bm. włącznie do kasy nr. 1 w gmachu Filharmonii. Fotografie winny być zaopatrzone odpowiednim godłem a w osobnej kopercie z nadmienieniem na konkurs pięk-

ności należy podać dokładny adres, danej osoby. Fotografie będą niezwłocznie po konkursie zwrócone. Trzy najpiękniejsze łodzianki otrzymają trzy nagrody a mianowicie: 1 nagroda album w luksusowej oprawie, portrety pań wytwornych? 2 nagroda portret w dużym formacie osoby która zostanie nagrodzona. 3 nagroda zawierająca będzie dyskretną niespodziankę. Osoby biorące udział w Komitecie konkursu będą w utrzejszym numerze wymienione.

Najbliższy koncert popołudniowy.

Na niedzielnym koncercie popołudniowym w dn. 30 b. m. o godz. 4 popołudniu wystąpi znakomita śpiewaczka oper zagranicznych p. Helena Fotygo której głos mieliśmy sposobność podziwiać w zeszłym roku. W koncercie tym weźmie udział świetny skrzypek p. Stanisław Frydberg, który niezwykłą słodczą swego tonu potrafi czarować słuchaczy, i znany p. L. Prybalski. W programie cały szereg najpiękniejszych arji i duetów operowych oraz utwory skrzypcowe Wieniawskiego, Kreislera i in.

Wielka zabawa na Dom Sierot.

pp) Zarząd Domu Sierot urządza 29 grudnia wielką zabawę z bardzo urozmaiconym programem, która odbędzie się w sali Siraży Ogniowej przy ul. Konstantynowskiej 4. Zarząd Domu Sierot ma nadzieję,

że ofiarą łodzianie w zrozumieniu doniosłości tej instytucji w wyznaczonym dniu o godz. 12 w nocy stawia się, by poprzeć działalność tej tak zasłużonej instytucji.

„Sylwester” w kasynie oficerskim.

Kierowniczką Szkoły Plastyki i Tańców rytmicznych w Łodzi utalentowana tancerka bosonoga pani Zenobia Janczewska wystąpi w szeregu tańców klasycznych na wieczorze sylwestrowym w Kasynie Oficerskim.

Program wieczoru którego dochód przeznaczony jest na rzecz sierot po poległych żołnierzach, zapowiada się świetnie. Odegrane będą dwie jednoaktówki w wykonaniu artystów p. Zawadzkiego i pani Jakobi.

Pani Zenobia Janczewska wystąpi na tym wieczorze po raz pierwszy w Łodzi po powrocie z zagranicy. Wielbiciele tańców plastycznych będą mieli prawdziwą ucztę artystyczną, gdyż tańce p. Janczewskiej słynnym jest ze swej poezji i przepięknej klasycznej, posagowej linii.

Pierwsza Szopka łódzka.

Z kół miarodajnych dowiadujemy się, że grono literatów, malarzy i artystów scenicznych przygotowuje na styczniową Szopkę, osnutą na tle stosunków łódzkich.

Publiczność będzie miała sposobność spędzić przemiłe wieczory, przyglądając się naszym lokalnym wielkościom w wypadku i wkłesłem zwierciadła. Dowcipne kuplety, dialogi i sytuacje budzące salwy śmiechu, artystycznie wykonane kukły satyryzujące znane osobistości, udział pierwszorzędnych sił artystycznych — będą stanowiły sensację nielada. Niejeden widz spostrzeże siebie samego na scenie marionetkowej. Bliższe szczegóły podamy później.

OFIARY.

Na kwitu 641 tytułem dobrowolnych składek Funkcji Artusze XIV-go komisarjatu P. P. Mk. 4 miliony na rzecz najbiedniejszych dzieci m. Łodzi na opiatek.

Na kwitu 643 Dyrektora i urzędnicy Banku Francusko-Bełgijsko-Polskiego składają mk. 44 miliony 500 tys. na gwiazdki dla Inwalidów Wojen.

Na kwitu. 634. Amalia Religs składa mk. 800 tys. na Dom Starców na Wigilie.

Na kwitu 642. P. Wawrzyniec Waleński składa mkp. 1 milion na Czerwoną Krzyż.

Na kwitu 644. Zabrane u pp. Nakielskich na herbacie 80 milionów w dniu 23 bm. obecni przeznaczają na inwalidów.

Całokształt życia
Polonii Amerykańskiej
 odzwierciedla we wszystkich jego przejawach
KURJER POLSKI
 z Milwaukee Wis.
 Najstarszy i najpoważniejszy dziennik polski na wychodźstwie.
 Kurjer Polski jest najodpowiedniejszą gazetą dla poszukiwania krewnych, dla sprzedaży majątków, ogłoszeń matrymonialnych, etc.
 Reprezentantem ogłoszeniowym Kurjera Polskiego w Polsce jest Agencja Par w Poznaniu.

ZREZYGNUJEMY
 z tanich — a sprzedajemy wyłącznie dobre towary po przystępnych cenach: damskie suknie, bluzki, spódniczki, bielizna, pończochy. Radzimy zaraz kupić!
Szmechel i Rozner.
 Łódź, Piotrkowska 100 i filia 160

NA OBECNY SEZON POLECAMY
KREM BAYADÈRE PUDER

Bacznosc!

I.
Gospodarstwo 42 mg. rsennej ziemi. Dom o 4 pokojach i kuchnia. Budynki murowane od Ostrowa 2 klm, ze zywym i martwym inwentarzem. Za cene kupna 2.00. Dol. przeliczone na polskie,

II.
Gospodarstwo 25 mg. od Ostrowa 4 klm. Budynki murowane ze zywym i martwym inwentarzem cena kupna 1,500 Dol. przeliczone na polskie,

III.
Gospodarstwo 15 mg. w miejscu, Ostrowa Willa o 8 pokojach. Budynki murowane wielki ogród owocowy z zywym i martwym inwentarzem cena 2500 Dol. przeliczone na polskie,

IV.
Kamienica przy miescie Ostrowa o 10 pok. ze sklepem, wystawowym oknem, wolnym mieszkaniem i urzadzeniem nadajacy sie na kazdy interes za cene kupna 4 miljardy polsk. Wplata 2 miljardy, reszte na splate.

V.
Kamienica 3 pietrowa w miescie Ostrowa z 3 sklepami, 4 mg. ogrodu cena kupna 5000 Dol. przeliczone na polskie.

Oprócz tego mam jeszcze wiele innych wiekszych i mniejszych gospodarstw do sprzedania. Spieszne zgłoszenia przyjmuje Jan Sowiński

OSTROW
Kolejowa 41. Tel. 200.

Helenit
Zastępuje w zupełności Marmur
BARDZO TRWAŁY
SPECIALNOŚĆ: PŁYTY NA UMYWALNIE I DO CEŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH
PROBKI WYSYŁA BEZPŁATNIE
WIELKOPOLSKA HUTA, HELENIT GRUDZIELEC, P. BRONÓW-WŁKP.

Dla celów stolarstwa budowlanego i fabrykacji mebli produkujemy i polecamy z naszej oficyny zaopatrzonej składnicy nie tylko umywalnie, garnitury do nocnych stolików płyty dla celów elektrotechnicznych płyty do wykładania ścian, płyty posadzkowe lecz sprzedajemy również wszelkie okucia i artykuły dla celów budowlanych oraz stolarstwa meblowego i budowlanego, jako to wszelkiego rodzaju okucia (narożniki) do szaf i drzwi i okien zamki zwykłe skrzynkowe (Kastenschlosser) i do wpuszczania zawiasy haki do łóżek wieszadła do garderoby klamki, okucia do zamków Powyższe artykuły, pierwszorzędnej jakości, posiadamy stale i w największym wyborze na składzie. Na życzenia służymy specjalną ofertą wzgl. wysyłamy naszego przedstawiciela.

Wielkopolska Huta HELENIT
GRUDZIELEC
p. Bronów Włkp.

Sp. Akc. Nasza „Sklep Bławatny”
SWELAN filja
"FABRYKA przetwor. chemicznych 125 Pańska 125 Tel. 16-05 poleca najlepszej jakości: OLEINE 99% Glicerone żółta 88% Mydła wiodłennitowe 40% Mydło domowe i do prania 66%.

Towarzystwo Współdziałcze z odp. udz. w Łodzi ul. Andrzeja 3, tel. 1495
ODDZIAŁ W TARNOPOLU
ul. Gołuchowskiego 9.
Poleca na sezon jesienny wyborowej jakości szewioty mundurkowe, kamgaray na ubrania męskie, gabardyny kostjumowe, popeliny, sukna, zamso, welury, casgi, trikotiny, płótna białe pościelowe, barchany, flanel, podeszwy i t. p.
Pierwszorzędne źródło dla Stowarz. i Kooperatyw którym udziela się kredytu.
— Reprezentacja firmy —
"KILIM POLSKI"
Ceny bardzo przystępne.

Młody człowiek
inteligentny, ze znajomością buchalterji
potrzebny
do natychmiastowego objęcia posady.
Oferty do administracji „Kurjera Łódzkiego”
sub. „Buchalterja”

Zamienię 3 Pokoje
kuchnia z wygodami w Łodzi w pobliżu dworca fabrycznego na także lub większe w Warszawie za dopłatą.
Oferty: „Zamiana” do biura Ogłoszeń Teofila Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115.

Dr. **DUTKIEWICZ**
Ordynator Szpitala Miejskiego dla chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 50
Przyjmuje od 10-11 pół rano i od 4-7 p. p. w niedzielę i święta od 9-1 w poł.

H. BERGSON
Choroby kobiece
Dzielnia nr. 6.
Tel. 1-64. Przyjmuje od 4-5

KALOSZE
WIĘDŃSKIE, SZWEDZKIE I PETERSBURSKIE
Sprzedaż po cenach fabrycznych.
Adolf Boksleitner i S-ka
ŁÓDŹ, Piotrkowska 149 tel. 14-09.

Wszyscy Czytelnicy „Kurjera Łódzkiego”
otrzymują przy numerze noworocznym w dniu 1 stycznia 1924 r.
KALENDARZ ŚCIENNY
jako bezpłatne **premjum.**

ZOBACZ WSZĘDZIE ROSYJSKĄ HERBATE NAJLEPSZĄ W SMAKU

POWSZECHNIE ZNANEJ W POLSCE PRZEDWOJENNEJ FIRMY TWO HANDLU HERBATA

BAZYLI PERŁOW I SYNOWIE

Założonej w 1787 roku

Oddział w Warszawie, Marszałkowska 52. TEL. 18-50.

Przedstawiciel w Łodzi Stanisław Kubiak, Aleja Kościuszki Nr. 41, tel. 19-93.

Dr. med. P. BRAUN

Południowa 28
Specjalista Chorób skórnych, wenerycznych i moczopłucowych.

Przyjmuje 8 i pół do 10 i pół, 1-2; 5-8 panie 4-5. W.U.Z. nr. 281.10. Xd.21 11020-10

SALA FILHARMONJI

Poniedziałek, dn. 31 grudnia od godz. 9-ej do godz. 11-ej wiecz. ODBĘDZIE SIĘ:

Wielki Koncert Sylwestrowy

Wykonawcy programu: **Jadwiga Smosarska**

Najwybitniejsza polska gwiazda filmowa i główna bohaterka "Tajemnicy przystanku tramwajowego" oraz "Niewolnicy Miłości" oraz znani artyści warszawscy

W. Dobosz-Markowska :: Helena Bekkeff :: Józef Sendelki.

Przy fortepianie: dyr. **Teodor Ryder.**

Szczegóły w programach. Bilety już nabywać można w kasie Filharmonji od g. 10 do 1-ej oraz od 3 do 7-ej wiecz.

Ofiarujemy stale z naszej składnicy w partiach wagonowych i mniejszych

makę gąbozakową (pumeksovą) szmergel caborundum makę marmurową gąbozaki (pumeksy) wszelkiego rodzaju łojek (talcum oczyszczony i nieczyszczony) magnezyt magnezjum chlorkowe siarczany żelaza

FLUATY do hartowania i utrwalania kamieni (sposób użycia na żądanie)

wielkopolska Huta **HELENIT** Grudzielec p. Bronów (Wlkp)

Zastępstwo

poważnych fabryk łódzkich przyjmie w Gdańsku i na Pomorzu świetnie zaprowadzona firma włóknista, posiadająca obszerne ubikacje nadające się do urządzenia składnic konsygnacyjnych. Zgłoszenia przyjmie P. Hommel. Gdańsk, Hundegasse 41.

Szkoła tańca

W. Licińskiego

organizuje dla swoich absolwentów specjalne LEKCJE PRAKTYCZNE. Informacje: Ewangelicka 17 front 3 piętro.

Rutynowana

bardzo biegła i szynietka Polka z dużą praktyką potrzebną natychmias. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowej praktyki i szczegółowym życiorysem do Adm. niestracji Kurjera Łódzkiego pod "Posada stała".

OGŁOSZENIA DROBNE.

Po 15 000 mk. za wyraz. Dla poszukujących pracy 10 000 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie 100 000.

Posady i wozów. Poszukiwane.

Poszukuję posady gospodyni u samotnego na wyjazd lub w miejscu. Oferty do "K. L." dla Gospodyni. 630-1

Pomocnik buchaltera z 6-letnią praktyką w banku i bankowości poszukuje odpowiedniej posady od zaraz. Oferty do Administracji Kur. Łódz. pod "Pomocnik". 635-2

Ważny jest chłopek umiejący czytać i pisać. Zgłoszcie się do A. Tuwima Piotrkowska 17 II podwórce, m. 35

Różne!

Poswiadczony ku piec (drogista dypl.) podróżuje na własny koszt, przyjmie zastępstwo. — Branta obojętna. Łaskawe zgłoszenia Zawiercie, pow. Bezdził, okr. pocztowa 71 77-1

Wyniarz, który pracował w Rosji 12 lat w charakterze majstra młynarskiego na dużych młynach i zna remonty i przeróbki tychże. Poszukuje posady majstra lub młynarza. Białoty Zielna 15 K. Chwał kiewicz. 615-3

Przybyła do siebie pies wrosła dużego, rasy brygowaty — mieszaniec, jedna łata przy ogonie jedna na lewym boku łeb czarny ogon długi. Znajduje się Aleksandrowska 23 w podwórzu, prawa oficyna drugie piętro. Zygmunt Sobczak.

Przybyła do siebie pies wrosła dużego, rasy brygowaty — mieszaniec, jedna łata przy ogonie jedna na lewym boku łeb czarny ogon długi. Znajduje się Aleksandrowska 23 w podwórzu, prawa oficyna drugie piętro. Zygmunt Sobczak.

Przybyła do siebie pies wrosła dużego, rasy brygowaty — mieszaniec, jedna łata przy ogonie jedna na lewym boku łeb czarny ogon długi. Znajduje się Aleksandrowska 23 w podwórzu, prawa oficyna drugie piętro. Zygmunt Sobczak.

Kremple maszyn przedziałniczych

fabrykat Hartmanna A. G. Chemnitz, składający się z Reisswolf, Mischwolf, 3 Kremple assortment, 1,2 m szerokości roboczej, Selfaktor i Schleifmaschine z natychmiastową dostawą. Oferty proszę składać: **Warszawa, Hotel Saski, pokój Nr. 74.**

Zabudowany teren przemysłowy

30 prus. mórg duży, z około 20 budynkami, w dużym mieście Pomorza woda i kolej wodociąg, elektryczne światło na tychmiast nadzwyczaj tania sprzedaż. Tylko reflektanci z kapitałem będą uwzględniani. Oferty pod nr. 4310 do biura ogłoszeń C. B. „Express” Bydgoszcz.

„ZAR”

Najlepsze polskie siatki żarowe Rozchodzą się po świecie całym głosząc sławę polskiego wyrobów

Wszędzie do nabycia.

Wszędzie do nabycia!

Maskaradowe Kostjomy

damskie stylowe nowe i używane do wypożyczenia ul. GDANSKA 64 m. 12. I-sze piętro. **M. NABOROWSKI.**

Bliższe szczegóły w prospektach!

P. T. Kupcom, Przemysłowcom i Bankom

podajemy niniejszem do wiadomości, że rozpoczynamy na wzór zachodnio-europejski wydawanie pisma periodycznego p. t.

„Informator” dla handlu, przemysłu i banków

„Informator” wychodzić będzie co drugi tydzień,

„Informator” służyć będzie kupcowi, przemysłowcowi i finansistom fachowcem i szczegółowymi wiadomościami jakoteż wszelką poradą w zakres jego interesów wchodzącą;

„Informator” będzie najodpowiedniejszym łącznikiem między handlem, przemysłem i finansami poszczególnych dzielnic Polski;

„Informator” poświęci się wyłącznie podniesieniu i rozwojowi naszej gospodarki krajowej;

„Informator” dokona tych zamierzeń, ponieważ skunil w swoim sztabie redakcyjnym najwybitniejsze w kraju siły zarówno na polu naukowym jak praktycznym naszych zagadnień gospodarczych.

Każdy Kupiec, Przemysłowiec i Bank popierać będzie nasze wysiłki i przyczyni się do ich zrealizowania

A dokona tego: zasilając redakcję „Informatora” praktycznymi wskazówkami i uwagami, abonując „Informatora” i go rozpowszechniając, reklamując swą firmę lub swe wyroby w „Informatorze”.

Numer okazowy ukaże się w dniu 15 stycznia 1924 roku.

„BRATNIA POMOC”

Tow. zap. Studentów Uniwersytetu Poznańskiego Wielkopolska Agencja Reklamy, Poznań, św. Marcina 40.

Chłopcy lub dziewczynki

do roznoszenia gazet **potrzebni**

Zgłaszać się do administracji „Kur. Łódzkiego” od godz. 5 do 6 popoł.

Na Ratu i za gotówkę

Suknie Bluzki Płaszczce Obuwie męskie i damskie

POLECA: Chrześcijański Dom Ubiorów **A. Cabanek** Ul. Napiórkowskiego L. 49. Ul. Piotrkowska L. 275.